

Dags för en gala

RFoD blev en av vinnarna när Kulturrådet förra året fördelade det ökade stödet till amatörkulturorganisationer. Det kommer att få positiva effekter för vår genre. Var med och bestäm hur pengarna ska användas.

RFoD:s stöd ökade förra året från 150 000 kr till 680 000 kr per år. Nu är det klart att vi även i år får samma belopp. Tidigare hade RFoD ett strukturellt underskott. Vår budget i början av året visade ett minus på minst 300 000 kr. Därför har det varit livsnödvändigt för föreningen att genomföra en lång rad projekt. Det har blivit många bra projekt som främjat, folkmusik, världsmusik och dans. Men det har samtidigt varit ett stort problem för styrelse och personal att vi alltid börjar året med kniven på strupen. Flera projekt har dragit ut på tiden längre än tänkt eftersom vår personal har haft svårt att hinna med dem. De ordinarie arbetsuppgifterna har ätit upp tiden. Som konsekvens av vår dåliga ekonomi har RFoD också hållit en låg lönenivå och haft svårt att behålla vår personal.

Kampanj

Styrelsen står inför viktiga prioriteringar nu när vi arbetat bort våra gamla underskott. Först och främst ska vi stärka ekonomin och organisationen, diskutera löner, organisation, behovet av ekonomisk buffert. Därefter prioriteras avslutning av olika projekt som hänger i luften. Först av allt är det Sikelej sa kamelen – boken med sånglekar från hela världen som ska bli klar. Vi räknar med publicering av bok och CD under hösten. Sedan står www.folk.nu i tur. Den nya folkmusikkatalogen och basen för vår medlemsadministration ska förnyas och moderniseras. Detta ska i sin tur resultera i en kampanj för katalogen, men också för RFoD och hela genren. Vi ska göra oss mera synliga!

RFoD blir Förbund

Årsmötet i Uppsala blev en framgång. Vi hade intressanta debatter som jag hoppas blir refererade i kommande nummer av F&D. Vi antog också nya stadgar och bytte ut riksförening i vårt namn till riksförbund. Detta är en markering av att RFoD allt mera fokuserar på medlemsföreningarna, men också att vi vuxit och ser oss som jämspelta med andra organisationer. Vi fortsätter att träffas varje år men det blir mer fritt att kalla till olika slags möten. Besluten och valen till styrelse sker enbart vartannat år på förbundsstämman. Årsmötet antog verksamhetsplan och förvaltningsberättelse – läs dessa viktiga handlingar på www.rfod.se/aktuellt. Klicka längst ner på sidan på "Fler nyheter..." så hittar du alla årsmöteshandlingarna.

RFoD för amatörer + proffs

RFoD har dubbla roller. Vi verkar för professionalisering av genren. Men vi vill samtidigt utveckla amatörverksamhet. För många utanför vår värld är detta svårbegripligt. För många av oss inom genren är det en självklarhet. Folk- och världsmusik / folk- och världsdans är sociala kulturformer. Visst kan man sitta stilla och lyssna och titta och vi vill ha framstående artister

inom genren. Men vi vill också att de främsta musikerna också ska spela till dans. Vi vill vara aktiva på konserterna. Med det ökade amatörstödet ska vi förstås också göra mer för amatörerna. Ett viktigt hjälpmedel för amatörerna är bildandet av vårt nya studieförbund Kulturens bildningsverksamhet. Kulturens kan stimulera fram nya verksamheter – vi experimenterar redan med världsorkester / världens spelmanslag och vill till hösten också testa världens dans. Kom gärna med dina idéer. Använd Kulturens – ta kontakt med Kulturens/Sensus på din ort och organisera verksamheten du redan bedriver eller vill starta som folkbildning.

Gala

Vi har i tre år pratat, ansökt, planerat för en stor folk- och världsmusikgala. Många förutom RFoD och Stallet Folk- och världsmusik står bakom idén: Rikskonserter, Erik Sahlström Institutet, Folkmusikens hus, Sveriges Spelmäns Riksförbund, SR P2, Uppsala Kultur & Kongress och flera länsmusikstiftelser. Vi är ense om att intresset för folk- och världsmusik växer. Men också om att strålkastarljuset oftast hamnar på artister på besök från andra länder. Många artister och aktörer som är verksamma i Sverige har lika hög kvalitet i sitt konstnärskap som gästerna från utlandet, de har stor potential för att slå igenom och få fler arbetstillfällen men det är svårt och mycket dyrt att bli synlig i mediebruset.

Exportpotentialen för det svenska musiklivet skulle stärkas med en framgångsrik gala som kunde attrahera festivalarrangörer från Norden och andra länder i Europa samt nå ut via radio och TV. Många länder i Norden och Europa satsar stort på att föra ut sina folk- världsmusikartister. Sverige har stora outnyttjade potentialer på detta område. Rikskonserter genomför tillsammans med olika samarbetspartners flera olika evenemang med utdelning av nationella priser inom områden som jazz, kammarmusik, körer. Det är nu dags för liknande insatser inom folk- och världsmusik.

Tanken är att uppmärksamma de främsta artisterna, men även andra aktörer. De bästa fonogrammen ska belönas, men också de främsta scenframträdandena, liksom arrangörer av offentliga konserter och dans – både professionella och ideella arrangörer. En vital folkrörelse omger folk- och världsmusikgenren. Även de främsta inom denna bör uppmärksammas. Så är våra tankar. Hur är dina? Vi hoppas att i partnerskap med aktörerna som nämns ovan utveckla en gala. Hur tycker du att den ska utformas? Vi tar tacksamt emot synpunkter. Eller kom till Oslo 25-28 september och studera Folkelarm, Norges folkmusikgala och delta där i diskussionerna kring hur vi kan samverka kring liknande frågor i hela Norden.

Lars Fargo

Våga ta med alla!

Folkmusik & Dans publicerar en debattartikel av Lars Farago skriven med anledning av Kulturutredningen. Artikeln har i en tidigare version varit publicerad i *Impuls*, Studieförbundet Vuxenskolas tidskrift. Tidskriftens redaktör har i en ledare tagit upp frågorna och Vuxenskolan har nyligen lämnat synpunkter på Kulturutredningen – läs mera på www.sv.se.

Ambitionen för min del är glasklar, sade Lena Adelsohn Liljeroth i våras, vid avslutningen av Mångkulturåret. I första hand behöver vi leva upp till ett absolut demokratiskt grundkrav, nämligen att inte utestänga någon på grund av hans eller hennes ursprung, religion, kön eller sexuella läggning.

Ingen ska utestängas! Men vad menas i kulturpolitiken med att alla ska ha rätt att delta? Är jag deltagare när jag går på bio eller teater? "Vidgat deltagande" är honnörssord. Men när kulturpolitiken passerar retoriken och blir konkret ekonomisk verklighet har den haft svårt att förhålla sig till begrepp som jämlikhet, mångfald, demokrati, allas möjlighet till eget skapande eller kreativitet. Politiker, kulturmyndigheter och institutioner ser vidgat deltagande i stort sett enbart som jämlik sammansättning av publiken. Nog så viktigt! Men vilka ord ska vi använda när vi vill tala om allas möjlighet till verkligt deltagande, till medskapande?!

Varför så svårt hantera folkliga kulturarv?

När kulturpolitiken passerar retoriken och blir konkret ekonomisk verklighet har den haft svårt att förhålla sig till begrepp som jämlikhet, mångfald, demokrati, allas möjlighet till eget skapande eller kreativitet.

I somras kom Per Sundgrens avhandling i idéhistoria: *Kulturen och arbetarrörelsen*. Han studerar hur kulturpolitiken under första hälften av 1900-talet hanterat eller snarare inte kunnat hantera högt-lågt, andligt-materiellt, själ-kropp, elit-massa ... Folkbildning och kulturpolitik har valt att dana "von oben", erövra den borgerliga kulturen. Ingen tycks vara intresserad av att främja kulturellt deltagande utan pekpinnar.

Jag har ägnat större delen av mitt vuxenliv åt att kräva erkännande av konstnärliga, kulturella och sociala kvaliteter i traditionell folkmusik och folkdans. Varför är det så svårt för svensk kulturpolitik att hantera folkliga kulturarv, samband mellan traditioner oberoende av nationsgränser, människors skapande förmåga, kulturens betydelse för lokalsamhällen, identitet och demokratiskt deltagande?

Tröga organisationer vinnare

Förra året kom slutbetänkandet från kommittén för samordning av Mångkulturåret: *Mångfald för framtiden SOU 2007:50*. Kommitténs förslag kan läsas på olika sätt. Organisationer som arbetar för kulturell mångfald, interkulturell dialog och internationellt kulturutbyte ska ges mera stöd föreslår utredningen. Viktigt och bra, men varifrån tas pengarna?

Jo, från organisationer som arbetar med just detta: centrala amatörculturorganisationer, nationella minoriteter, mångkulturella organisationer, kultur i arbetslivet och funktionshindrades deltagande i kulturlivet m fl. Deras anslag slås samman för att skapa detta nya stöd. De som redan arbetar nerifrån ska göra plats för att ge plats till nya som också ska göra det och möjligen gör de nya det på de stora institutionernas villkor. Det kan i slutändan bli mer pengar till att fler ska bli publik. Inte till att fler ska bli skapande.

Förra sommaren kom också regeringens direktiv till kulturutredningen. Låt oss hoppas att det inte blir som 1996: Många fina ord, men få konkreta förändringar inom kulturpolitiken. Erfarenheterna från Mångkulturåret visar att det är de fria utövarna som står för mångfalden. Institutionerna är tröga och ofta ointresserade. Men vinnarna av kulturpolitiska reformer blir ändå alltid institutionerna. Varför inte tänka nytt och annorlunda?

Jag har följt kulturpolitiken i cirka 40 år och sett hur Kulturrådet gått från att driva förnyelse av kulturlivet på 1970-talet till att skifta fokus från det fria kulturlivet mot institutionerna. Idag slår man vakt om institutionerna och fördela pengar till dessa. Kulturrådet är inte längre en myndighet för hela kulturlivet. Orsakerna till detta kan vara för lite resurser på myndigheten, men också att institutioner lägger allt mer resurser på information och PR. De har helt enkelt resurser för att påverka och det saknar det fria kulturlivet.

Främja dem som arbetar nerifrån!

Vill regeringen verkligen stödja innovation och kreativitet så behövs det nya kulturpolitiska grepp. Tankarna i Mångkulturårets slutbetänkande om att samla kraft kring innovation kan förvaltas på annat sätt än att ge Kulturrådet nya möjligheter att bolla pengar mellan organisationer med viktiga kulturpolitiska roller.

Varför inte erkänna de motsättningar som Per Sundgren studerat. Testa tanken att skapa ett kulturpolitiskt organ som har fokus på de fria, ideella och professionella skaparnas perspektiv, en ny organisation för kulturlivet som strävar nerifrån och upp. Låt Kulturrådet renodla sin roll att fördela medel till institutioner och främja utvecklingen av dessa. Pröva tanken att förena kulturlivets förnyare och utvecklare i en ny myndighet där förslagsvis organisationer för folkbildning, amatörcultur, mångfald samsas med det fria icke institutionella kulturlivet.

Lars Farago